

Bibliotekshögskolan i Borås – förändring och utveckling

av Lars Höglund och Staffan Lööf

The Swedish School for Library and Information Studies in Borås – changes and developments

The change and development from a library school to a fully-fledged academic institute for teaching and research has been a major challenge for the Borås school during the 1990's.

The Swedish School for Library and Information Studies in Borås now encompasses the Department for Library and Information Studies at Goteborg University including the Ph.D.-programme, which started there in 1993. The change entailed a revision of the curriculum and a new Master's programme that is currently producing more than 100 Master's theses a year. The new Ph.D. programme has already resulted in six Ph.D.s and a recent expansion from one to five chairs paves the way for future developments. The research profile and organization of the programme in four subdivisions cover the major areas of the field with some emphasis on information seeking and related areas. However there are still some areas where research activities are limited and many challenges are still awaiting. Areas under

development within the school are information management, bibliometrics and knowledge organization. The labour market is quite good and a shortage of librarians and information specialists may well lie ahead, as retirements will increase during the next two decades.

Inledning

Bibliotekshögskolan (BHS) har under de senaste åren genomgått avsevärda förändringar. Arbetet med att utveckla verksamheten fortsätter. Ett av de områden som vi nu söker stärka gäller kontakterna mellan utbildning/forskning och praktiken på området. Det är därför särskilt roligt att vi erbjudits tillfälle att i TD med flera bidrag beskriva och exemplifiera vad som sker.

I korthet har utbildningen i Borås förvandlats från en utpräglad yrkesutbildning med inriktning mot vissa bibliotekstyper till en akademisk institution med grundutbildning, forskarutbildning och forskning. 1992 togs beslut på nationell nivå som avskaffade bibliotekarieexamen. Därmed inleddes arbetet med att anpassa utbildningen till nya förutsättningar. Bland dessa förutsättningar fanns

att Borås monopolställning bröts. De nya utbildningar som startades i först Lund och Umeå och senare i Uppsala var inställda på att utveckla magisterprogram. Magisternivån som en normalexamen var också en fråga som drevs av DIK-förbundet. Det gav inte BHS några valmöjligheter. Bibliotekarieutbildningen ersattes av ett magisterprogram i biblioteks- och informationsvetenskap. Skillnaden mellan Borås och de övriga var att BHS saknade rättigheter att utfärda sådan examen. Denna rätt erhöles efter prövning och utvärdering. De övriga institutionerna ligger vid universitet med generell examensrätt. Ytterligare en faktor komplicerade tillvaron i Borås. Landets första professur i ämnet biblioteks- och informationsvetenskap kom att placeras vid Göteborgs universitet. Förvisso i närheten av Borås men ändå vid ett annat lärosäte. Forskarutbildningen inleddes med en tf professor – den för tidigt bortgångne *Erland Munch-Petersen*. *Lars Höglund* tillträdde 1994 som förste ordinarie professor och ämnesföreträdare. Redan från början var samarbetet intensivt mellan institutionen Bibliotekshögskolan i Borås och institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap i Göteborg. Sedan januari 1999 är de förenade i en gemensam enhet och verksamheten bedrivs vid Högskolan i Borås.

Den förändrade utbildningen ställde också nya krav på kompetens och kompetensutveckling av lärarkåren. När förändringsprocessen påbörjades fanns en disputerad lärare och två med gammal licentiatexamen. Naturligtvis fanns ingen med examen i det egna ämnet eftersom det inte varit möjligt att avlägga sådan. Idag är fem professorer och ytterligare ett tiotal disputerade lärare knutna till verksamheten. Vid BHS finns lärare från hela Norden och från hösten även från Balticum. Flera lärare bedriver forskarstudier med stöd från högskolans FoU-nämnd. Avsaknaden av pengar begränsar starkt forskarutbildningen. Det är fortsatt svårt att rekrytera den kompetens som skulle behövas för att utföra

de uppgifter alla högskolor är skyldiga att utföra – att bedriva undervisning, att forska och att sätta de första två i relation till omvärlden. BHS har sedan länge väl utvecklade relationer med biblioteksvärlden. En viktig uppgift är att nå ut till andra sektorer av intresse för våra studenter och det är numera ett brett fält. En ökande andel av studenterna i biblioteks- och informationsvetenskap söker sig till informationsförmedlande tjänster utanför de traditionella biblioteken. Ämnets beteckning har diskuterats i olika sammanhang. Vi har valt att behålla beteckningen biblioteks- och informationsvetenskap, men det är väsentligt att inte sluta läsa efter det första ledet. Både i undervisning och forskning söker vi utveckla kontakterna med såväl företag som andra organisationer. Detta temanummer hoppas vi kan bidra till kommunikation med olika aktörer i omvärlden.

Mål och organisation

Hur ser då verksamheten ut idag och vilken är färdriktningen? Till att börja med kan vi ta upp aktuella målsättningar och verksamhetens organisation i fyra s k kollegier.

Viktiga delmål för BHS är:

- att genom forskning utveckla ämnet biblioteks- och informationsvetenskap.
- att utbilda studenter i biblioteks- och informationsvetenskap, så att man därmed tillfredsställer arbetsmarknadens varierade krav på kompetenta medarbetare, t ex bibliotekarier vid olika typer av bibliotek eller informationsspecialister inom näringslivet.
- att erbjuda valfrihet och individuell fördjupning inom de ämnesperspektiv i vilka biblioteks- och informationsvetenskap bedrivs vid Högskolan i Borås

- att aktivt deltaga i nationell och internationell samverkan kring ämnesutvecklingen inom biblioteks- och informationsvetenskap och den omvärld som är relevant för vår verksamhet.

De fyra kollegierna

En av grundförutsättningarna för utvecklingen av en ny utbildning har varit en kollegieorganisation där fyra olika ämnesperspektiv har utvecklats och givits lika stort utrymme. En sådan organisation ger möjligheter till både bredd och specialisering, men förutsätter givetvis en viss storlek.

1. *Bibliotek, kultur och information i ett samhällsperspektiv*

Centrala frågeställningar här är varför bibliotek uppstått och hur de utvecklats, hur kulturpolitiken utformats under olika tidsperioder, vad som driver fram behov av information samt samspel mellan informationsteknikens utveckling, samhällsutveckling och biblioteks- och informationsutveckling.

2. *Kunskapsorganisationens grundläggande frågeställningar*

fokuserar på hur dokument kan beskrivas och organiseras samt göras tillgängliga. Här ingår också mycket av databaskunnande och utbildning i on-linesökning, Internet m m.

3. *Individens och grupperns interaktion med bibliotek och informationssystem*

Behandlar frågeställningar om hur behov av information, inspiration, etc. uppstår, vilka hinder som finns för att tillgodose sådana behov och

vilka metoder som kan utvecklas för att tillgodose behoven.

4. *Organisation, ledning, strategisk planering och utveckling inom bibliotek och annan informationsförmedlande verksamhet.*

Studierna behandlar såväl själva organisationen som dess personal och tjänster. (F n utvecklas kurserna med inslag av "Information Management" och "Information Resources Management", liksom fallstudier i företag.)

Kulturpolitik och IT

Vid institutionen finns också f n två centrumbildningar, *Centrum för kulturpolitisk forskning (KPC)* samt *Centrum för studiet av IT ur ett humanvetenskapligt perspektiv (ITH)*. KPC är en ren forskningsorganisation, med nationell och delvis nordisk samordning som en av uppgifterna. ITH är under uppbyggnad. Dess verksamhet har samlat lärare/forskare dels över institutionsgränserna vid Högskolan i Borås och dels från olika institutioner i Norden.

Studenterna

Årligen avlägger ca 100 studenter magisterexamen vid BHS. Endast ett fåtal lämnar skolan med kandidatexamen.Handledning av uppsatser har kommit att bli en central arbetsuppgift där alla resurser optimeras. Uppsatserna, som minst omfattar en termins arbete för studenten, behandlar ett brett spektrum av frågeställningar. En del tillkommer som uppslag eller uppdrag från företag, institutioner eller bibliotek. Här är alla välkomna med fler idéer! Både lärare och studenter är intresserade av att utveckla en dialog på detta område.

Sedan höstterminen 1999 görs en antagning till helfartsstudier per år, då 200 studenter antas. För distansstudier, som bedrivs på halvfart, gäller sedan länge att antagning sker varje vårtermin. Studenter vid BHS grundutbildning antas i två kvoter. Ungefär hälften kommer direkt från gymnasiet och den andra halvan söker på tidigare akademiska meriter. Med en viss generalisering kan det sägas att de yngre studenterna i större utsträckning tenderar att komplettera sina biblioteksstudier med studier inom IT, företagsekonomi, informatik etc. De som rekryteras i den akademiska kvoten har i större grad humaniora som biämnen. Könsfördelningen håller sig konstant på ca 85 procent kvinnor och 15 procent män.

När det gäller studenternas arbetsmarknad visar flera undersökningar av dem som examinerats vid BHS och övriga utbildningar inom ämnet att denna är synnerligen god. Endast enstaka studenter av dem som examinerats under senare år saknar anställning efter sex månader. Undersökningar visar också att de förestående pensioneringarna av bibliotekarier de närmaste åren i relation till antalet studenter gör att området riskerar att leda till brist på lämpliga kandidater till lediga tjänster.

Internationalisering

BHS internationaliseringsarbete kan delas upp i tre delar:

1. Forskningsarbete, deltagande i nätverk, konferenser etc.
2. Grundutbildningssamverkan, lärarutbyte etc
3. Studentutbyte

De nordiska biblioteksutbildningarna har inbördes goda kontakter. Bortsett från Finland har de nordiska länderna utmärkts av god biblioteksverksamhet men ingen eller blygsam forskning inom vårt ämnesområde. Utvecklingen i Sverige, Norge och Danmark går

åt samma håll, dvs alla tre länderna håller på att institutionalisera forskning och forskarutbildning i ämnet. Inom Norden är detta ämne och de lokala miljöerna så små att nordisk samordning ger en mera lagom storlek. Biblioteksskolorna arrangerar också tillsammans med sina brittiska motsvarigheter en Brittisk-Nordisk konferens om biblioteksutbildning och forskning. Utöver detta finns det ett antal stående konferenser som utgör mötesplatser för lärare/forskare/doktorander. I takt med att fler lärare blir involverade i forskarutbildning har intresset ökat markant för deltagande i internationella konferenser inom vårt område.

Nivå ett och två sammanfaller när det gäller andra internationella evenemang t ex IFLA, som är det största internationella mötet för biblioteksfrågor. BHS finns representerad i olika kommittéer och brukar ha lärare som presenterar artiklar vid dessa årliga möten. Ett exempel där alla tre nivåerna förenas är BOBCATSSS, en konferens som startade som ett Tempusprojekt, där studenter från de ingående biblioteksskolorna arrangerar en forskningskonferens. För övrigt har vi utnyttjat ett flertal internationella kontakter för att få inspiration och idéer i utvecklingen av den nya studieplanen. Den i Sverige kände *Tom Wilson* från Sheffield är gästprofessor vid BHS och har bidragit med erfarenheter och kontaktnät. Under 1999 var Borås värd för den Brittisk-nordiska konferensen och i augusti 2000 var vi värd för den internationella forskningskonferensen "Information Seeking in Context III", som ägde rum i Göteborg med en anslutande workshop för doktorander i Borås. Ytterligare en konferens med nutids-historisk anknytning planeras för 2001 i samarbete med IFLAs Round Table for History and section for Library Theory and Research (se www.hb.se/bhs).

Kontakterna mellan forskning och praktik hoppas vi ytterligare stimulera genom den nya typ av konferens som planeras för 2001

under namnet "Mötesplats inför framtiden". Här avses både forskning och utvecklingsinsatser i olika bibliotek att presenteras. Institutionen genomför detta i samråd med biblioteksorganisationer och andra aktörer på området.

Nivå tre domineras av Erasmus/Socrates och Nordplus-utbyte. I några få fall åker studenter iväg på sk MFS – minor field studies – till utvecklingsländer. Av flera skäl är det relativt få studenter från BHS som utnyttjar de möjligheter som finns till internationellt utbyte. En trolig orsak är studenternas ålder och att de inte sällan har familj eller andra fasta bindningar. Med en större andel ungdomsstudenter bör fler ta del i denna verksamhet.

Information, konferenser, publicering

På nationell nivå håller BHS tillsammans med biblioteksutbildningarna i Lund, Uppsala och Umeå minst en, ofta två, ämneskonferens/er per år.

Vid enheten finns f.n. tre vetenskapliga tidskrifter:

- *Svensk biblioteksforskning*, som sedan forskarutbildningens start varit den ledande nationella publikationen för biblioteks- och informationsvetenskap.
- *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*, som samlar forskare i hela Norden med denna inriktning på sitt arbete. Centrum för kulturpolitisk forskning ger ut ett nyhetsblad om kulturpolitik och sammanställer en databas inom samma område.
- *Human-IT*, är också en tidskrift som blivit en samlingspunkt för forskare från flera håll. IT studier ur ett humanvetenskapligt perspektiv har många och spännande aspekter.

Nära knutet till BHS finns också en publiceringsförening, VALFRID, som ger ut avhandlingar och andra texter med relation till biblioteks- och informationsvetenskap. Vad som skrivits och hur utbildningen i övrigt ter sig kan man inhämta på vår hemsida – www.hb.se och sedan snabbval Biblioteks-högskolan.

Ett "nytt" ämne för forskning och forskarutbildning

Om vi ser till ämnet så sker naturligtvis också där en utveckling över tid. Med akademiska mått är det förhållandevis nytt som forskningsämne/disciplin i Sverige.

B&I, BDI, IoD och den engelska förkortningen LIS är några av de beteckningar som förekommer för området bibliotek, information och dokumentation. Den engelska förkortningen LIS (Library and Information Science./eller "Studies"/) antyder att det inte bara är ett kunskaps- och praktikområde i allmänhet, utan också ett akademiskt studie- och forskningsområde med vetenskapliga ambitioner. Så har det också varit länge, framförallt i de anglo-saxiska länderna och i Finland. De övriga nordiska länderna inklusive Sverige har här släpat efter. Det har således tagit lång tid för ämnets etablering i Sverige, men när den nu skett och återfinns på flera universitet/högskolor är området också högaktuellt i samhället runtom.

Klassiska frågor inom ämnet får nu ny tyngd genom IT-utvecklingen och ökad uppmärksamhet kring informationssamhällets konsekvenser. Vilka informationstjänster skall erbjudas medborgare/konsumenter? Hur skall den snabbt ökande kunskaps- och informationsmängden organiseras, göras sökbar och överblickbar? Hur kan vi skapa biblioteks- och informationstjänster som fungerar då alltfler dokument publiceras elektroniskt? Mitt i dessa frågeställningar har samtidigt boken

och andra tryckta media en stark ställning och landets bibliotek tar emot allt fler besökare. Mängden frågeställningar och spännvidden mellan dem är således stor. Detta tillsammans med stora behov av lärare för nästa generation bibliotekarier och informationsspecialister har stimulerat oss till satsningarna för att stärka både forskning och utbildning inom området.

Forskarutbildning

Forskarutbildningen har byggts ut i snabb takt och nu finns ca 24 doktorander. Genom att huvuddelen av i landet nu befintliga doktorander i ämnet och likaledes en stor andel av de aktiva studerande i magisterprogrammen finns inom institutionen har den en stark ställning. Den är också en av de större även internationellt sett med ett nyintag om 200 heltidsstuderande varje år. Vid utbildningarna i Umeå, Lund och Uppsala är också forskarutbildningsprogram startade eller på väg. Där finns i nuläget ytterligare några doktorander och ytterligare ett 90-tal platser i utbildning syftande till magisterexamina. Enbart i Borås har magisterutbildningen en sådan omfattning att den är en av de större bland landets högskolor, sett över samtliga ämnesområden.

Eftersom ämnet är relativt nytt gäller också betydande restriktioner. På vissa delområden är forskningen mindre utvecklad och på några i ett uppbyggnadsskede. När det gäller studiestöd finns endast en reguljär statligt finansierad doktorandtjänst i landet, vilket givetvis är alldeles för lite. Genom andra anslag har dock flertalet av våra doktorander kunnat ges någon form av finansiering, åtminstone på deltid. Högskolan i Borås svarar för en stor del av detta genom sin FoU-nämnd. Väsentliga bidrag har också erhållits från SAB som gett stöd till forskning/forskarutbildning till samtliga fyra utbildningsorter. De nya regler som gäller för forskarutbildning i Sverige ställer höga krav på att finansiering skall finnas för hel- eller halvfartsstudier för doktorander i normalfallet. Detta innebär att

vi i samråd med doktorander och andra intressenter måste söka nya lösningar och nya sponsorer.

Resurserna för forskarutbildning i form av handledningskapacitet är under utbyggnad. Förutom *Lars Höglund*, som innehar professuren vid Göteborgs universitet har under 1999 *Maj Klasson* och *Geir Vestheim* vid Högskolan i Borås befordrats till professorer.Handledningskapaciteten har också ökat genom tillkomsten av fler disputerade lärare och genom samarbete med andra institutioner. Ett viktigt tillskott har erhållits genom att professor *Tom Wilson* från Sheffield kunnat knytas till verksamheten på 20%. Under året har också två nya professorstjänster lysts ut och sakkunnigbehandlats. Den ena professuren – kallad SAB-professuren är delfinansierad av SAB och den andra är en s k Tamm-professur för underrepresenterat kön. Vid en högtidlig installationsceremoni den 17/3 2000 utnämndes *Birger Hjörland* och *Irene Wormell* till att vara dessa professorer. De beräknas påbörja sitt arbete från ht 2000 och blir ytterligare ett värdefullt tillskott. Andra nya, disputerade lärare som medverkar i forskarhandledning är *Katriina Byström*, som disputerade i Tammerfors 1999, *Joaquim Hansson*, som också disputerade 1999 och *Elena Maceviciute* från Litauen som beräknas tillträda som ny lärare till hösten. Till detta kommer de befintliga lärare från Bibliotekshögskolan som disputerat och "licat" under de senaste åren.

Hittills har sex disputationer ägt rum i ämnet. Först ut var *Birger Hjörland*, som disputerade redan 1993 på avhandlingen "Emnesrepresentation og informationssökning". Därefter disputerade *Geir Vestheim* med avhandlingen "Fornuft, Kultur og Velferd" 1997. *Rune Pettersson* (nu vid Mälardalens Högskola) lade samma år fram en avhandling med titeln "Verbo-visual Communication". *Louise Limberg* disputerade 1998 med avhandlingen "Att söka information för att lära".

Under 1999 hade vi två disputationer. *Joacim Hansson*, som haft institutionens doktorandtjänst lade fram sin avhandling "Klassifikation, Bibliotek och Samhälle" och *Lars Seldén* disputerade med avhandlingen "Kapital och karriär. Informationssökning i forskningens vardagspraktik". Tidigare har *Magnus Torstensson*, *Joacim Hansson* och *Angela Zetterlund* lagt fram licentiatuppsatser. Senast innevarande år presenterade *Catharina Stenberg* en licentiatuppsats om "Litteraturpolitik och bibliotek". Därmed har hittills 6 doktorsdisputationer och 3 licentiatexamina ägt rum. Som framgår av dessa exempel varierar ämnen och undersökningsmiljöer.

Forskarutbildningen omfattar förutom avhandlingen som omfattar 100 poäng också kurser i teori och metod m m om sammanlagt 60 poäng. Sedan starten har sådana kurser getts varje år – totalt har mer än 20 doktorandkurser genomförts, varav flertalet getts inom institutionen och några givits som nordiska forskarutbildningskurser.

Såväl inom forskning som forskarutbildning framstår samarbete med andra institutioner och aktörer som allt viktigare för att kunna utveckla och driva de ganska skiftande delområden som ingår i ämnet. BI a har inletts samarbete med SOM-institutet vid Göteborgs universitet i anslutning till ett forskningsprogram om folkbiblioteken och allmänhetens informationsvanor. En första redovisning av de nationella och västsvenska undersökningarna har publicerats i två olika rapporter från SOM-institutet. Ett forskningsprogram om informationsbelastning och informationskultur i organisationer har också förberetts i samarbete med forskare på flera andra orter i Sverige och England. Tillkomsten av nya professorer och yngre medarbetares ökande kunnande på IT-området har också förändrat förutsättningarna för samverkan med företag. BI a har vi noterat ett stigande intresse från IT-branschen, där kunskaper om delområden i vårt ämne som kunskapsorganisation, infor-

mation seeking och information retrieval kan vara viktiga. se även www-adressen: <http://www.hb.se/forskning/insti/bhs/bhs.htm>

Forskningen inom ämnet och inom enheten

Forskningen inom ämnet rör förmedling av information och kultur via bibliotek och andra informationstjänster. Delområden behandlar hur information produceras och distribueras, hur informationen kan organiseras och struktureras så att den enkelt kan sökas och återvinnas, samt förmedlas till de individer och verksamheter som har behov av den. Informationssökning är i detta sammanhang ett centralt delområde. IT-utvecklingen innebär nya utmaningar i en mängd avseenden för samtliga aktörer som är involverade i denna process. Enhetens forskningsaktiviteter spänner över många olika delar av ämnet. Några områden som är och/ eller nyligen varit föremål för större projekt och program beskrivs kort nedan.

Några centrala teman och forskningsmiljöer

1. Forskning inriktad på bibliotekens förändringsprocesser.

Hur biblioteken mot bakgrund av ny informationsteknologi och andra omvärldsförändringar strukturerar sin verksamhet, förändras och utvecklas behandlas i detta forsknings-tema. Här ingår dels en panel av folkbibliotek som kommer att följas under längre tid, dels studier av allmänhetens biblioteks- och informationsvanor. Till det senare hör det påbörjade samarbetet med SOM-institutet vid Göteborgs universitet, vilket underlättar möjligheterna att se biblioteks- och informationsvanor i ett bredare kultur- och mediaperspektiv liksom förändringar över längre tidsperioder. Programmet har inledningsvis stötts av Forskningsrådsnämnden. Folkbibliotekens verksamhet belyses också i flera olika doktorandprojekt. Historiska perspektiv har be-

handlats i ett flertal publikationer. En licentiat- och ett par doktorsavhandlingar har färdigställts inom detta område och ytterligare några doktorandprojekt pågår. En annan viktig empiri inom temat rör forskningsbibliotekens verksamhet, där flera projekt har genomförts och ytterligare doktorandarbeten pågår.

Under det senaste decenniet har också en stor andel av de ca 270 artiklar som publicerats i den vid institutionen utgivna tidskriften, Svensk Biblioteksforskning/ Swedish Library Research/ behandlat olika perspektiv på biblioteken. Kontaktytorna med "biblioteksvärlden" vid enheten som helhet är omfattande.

2. Forskning inriktad på informationssökning och informationsbeteende samt interaktion mellan människor och informationssystem

En stor del av forskningsinsatserna ägnas frågor som har att göra med informationsbehov och informationssökning och informationsanvändning i olika verksamheter. Med utgångspunkt i användarperspektiv studeras informationssökning i samband med lärande, i samband med forskning (vetenskaplig kommunikation) och högre utbildning liksom i industri och i annan organisationskontext (jfr Information Management nedan). Här har hittills en avhandling presenterats med empiri från skolans miljö och en avhandling bygger på empiri från akademiska forskningsmiljöer. Forskningsaktiviteterna torde också ha bidragit till att institutionen utsetts att vara värd för den internationella forskningskonferensen på området: Information Seeking in Context, som ägde rum i Göteborg 16-18/8 2000.

Vad gäller informationsbeteende i organisationer presenteras sådan forskning ofta under rubriker på engelska som *information management* eller numera också *knowledge management*. Här ingår institutionens forsk-

ning om organisationskultur och "informationskulturer" i forskningsbaserade företag, myndigheter och andra organisationer. Ett projekt behandlar informationskultur, servicekvalitet och verksamhetsutveckling i företag och andra organisationer (med stöd från fonden för Arbetslivsforskning). Temat vidareutvecklas f n för att särskilt belysa förutsättningarna för informationssökning och informationsanvändning under förhållanden med hög informationsbelastning.

3. Forskning inriktad på informationsteknologi, kunskapsorganisation och information retrieval

Detta tema rymmer för ämnet centrala frågor som har att göra med biblioteksdatorsystem och bibliografiska eller dokumentorienterade databaser samt med hur information och (dokumenterad) kunskap kan organiseras för att effektivt kunna återvinnas. Vad gäller kunskapsorganisation behandlades detta redan i institutionens första avhandlingsarbete, som nått internationellt genomslag. F n pågår flera avhandlingsarbeten på dessa delområden, inklusive elektronisk publicering och området är nu under utbyggnad. Exempelvis planeras en uppbyggnad av ett lab för experimentell IR i samarbete med SICS (Swedish Institute for Computer Science) samt institutionen för Teknik vid Högskolan i Borås. Kompetensuppbyggnad har också skett inom specialområdet bibliometri med bistånd från prof *Olle Persson* vid Umeå universitet. Vidare sker i pågående avhandlingsarbeten forskning kring elektronisk publicering och elektroniska texter.

4. Forskning med kulturpolitisk inriktning

Biblioteken har uppgifter som går utöver informationsförmedling och utgör en av landets kulturpolitiskt verksamma aktörer genom en omfattande förmedling av skönlitteratur och annan verksamhet. Bibliotekens kulturpolitiska roll har särskilt behandlats i en av institutionens avhandlingar och bl a med denna som bas har forskningen utvid-

gats så att den nu behandlar kulturpolitik i vidare mening. Centrum för kulturpolitisk forskning driver flera större forskningsprojekt i samverkan med forskare från flera olika ämnen i Sverige och i övriga Norden. Bland aktuella projekt kan nämnas en utvärdering av Stiftelsen framtidens kultur, som också finansierar projektet, en pågående studie av teaterinstitutioner i Sverige, finansierad av Statens kulturråd och Riksbankens jubileumsfond. Det senare sker i samarbete med Stockholms universitet och Århus universitet. Centrum har också medverkat med en delstudie om kulturinstitutioner inför demokratiutredningen och har med stöd av Statens Kulturråd inventerat kulturpolitiskt relevant forskning i olika discipliner.

BHS idag, igår och i framtiden

Utbildning och forskning vid BHS sker således idag mer hand i hand än förr. Även om mycket kan utvecklas vidare kan man konstatera att utbildningen drastiskt förändrats från biblioteksskola till en ämnesbaserad utbildning, från grund- till magister och forskarutbildning. Den senaste förändringen ger möjligheter till specialisering mot de olika kollegiernas perspektiv och utrymme för individuella anpassningar. Kring de fyra kollegierna sker parallellt satsningar på forskning i samverkan med andra aktörer både inom akademien och inom biblioteks- och företagsvärlden. Med en betydande genera-

tionsväxling inför dörren och en breddad arbetsmarknad i vardande ser det ut att finnas gott om arbetsuppgifter också i framtiden.

Litteratur /länkar

- www.hb.se (se vidare bibliotekshögskolan)
- Hjørland, Birger: Emnerepræsentation og informationssøgning. 2. uppl. med register. (ISBN 91-971457-4-2) Valfrid. Skriftserien ; 4
- Biblioteken, kulturen och den sociala intelligensen. Red. Lars Höglund. (ISBN 91-971457-5-0) Valfrid. Skriftserien ; 5
- Pettersson, Rune: Verbo-visual Communication – Presentation of Clear Messages for Information and Learning. (ISBN 91-971457-9-3) Valfrid. Skriftserien ; 9
- Pettersson, Rune: Verbo-visual Communication – 12 Selected Papers. (ISBN 91-973090-0-1) Valfrid. Skriftserien ; 10
- Limberg, Louise: Att söka information för att lära. En studie av samspel mellan informationssökning och lärande. (ISBN 91-973090-6-0) Valfrid. Skriftserien ; 16
- Hansson, Joacim: Om folkbibliotekens ideologiska identitet. En diskursstudie (ISBN 91-973090-7-9) Valfrid. Skriftserien ; 17
- Hansson, Joacim: Klassifikation, bibliotek och samhälle. En kritisk hermeneutisk studie av "Klassifikationssystem för svenska bibliotek" (ISBN 91-973090-9-5) Valfrid. Skriftserien ; 19
- Seldén, Lars: Kapital och karriär. Informationssökning i forskningens vardagspraktik. (ISBN 91-89416-00-7) Valfrid. Skriftserien ; 20
- Torstensson, Magnus: Att analysera genombrottet för de moderna folkbiblioteksidéerna. Exemplet Sverige och några jämförelser med USA. Uppsatser från Avdelningen för biblioteks- och informationsvetenskap nr 1. Göteborgs universitet 1996.
- Vestheim, Geir: Fornuft, kultur og velferd. Det Norske Samlaget. Oslo 1997.